

Федосєєва О. В., Зайцев О. С.

**МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЩИТОПОДІБНОЇ
ЗАЛОЗИ ПІСЛЯ ПРЕНАТАЛЬНОГО АНТИГЕННОГО
НАВАНТАЖЕННЯ**

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя

Структурно-функціональна перебудова клітин щитоподібної залози (ЩЗ) при різних патологічних станах є актуальною проблемою біології та медицини, так як тиреоїдні гормони впливають на багато процесів життєдіяльності організму. Доведено, що структура ЩЗ набуває певних змін у відповідь на дію різноманітних агресивних чинників як екзо-, так і ендогенної природи. Досі не вивчені структурно-функціональні зміни, реактивність фолікулів та стромальних компонентів ЩЗ в процесі раннього постнатального онтогенезу в нормі та після внутрішньоутробної дії стафілококового анатоксину. Робота є фрагментом кафедральної НДР: «Морфофункціональні особливості слизових оболонок та внутрішніх органів людини і тварин в нормі та після введення антигена» (№ держреєстрації 0113U005086, шифр:ІН.14.03.01.12)

Мета дослідження: встановлення імуні-морфологічних особливостей ЩЗ щурів у ранньому постнатальному онтогенезі в нормі та після внутрішньоутробної дії стафілококового анатоксину.

Матеріал і методи дослідження. експериментальний, загальногістологічні (забарвлення гематоксилін-еозином для вивчення загальної морфології клітин), гістохімічні (реакція за Браше, ШИК-реакція, забарвлення AgNOR's, забарвлення за Вейгертом, азур-П-еозином), мікроскопічній, морфометричні, статистичні.

Результати дослідження та їх обговорення. Після пренатальної дії стафілококового анатоксину у тварин раннього молочного віку виявлені зміни, які свідчать про зниження функціональної активності органа. Серед них: збільшення кількості великих фолікулів, сплюснення фолікулярного епітелію,

відсутність крайової вакуолізації колоїда, зменшення середнього діаметра ядер та кількості ядерць тироцитів і зниження концентрації РНК в цитоплазмі тироцитів, що свідчить про пригнічення синтетичних процесів, які відбуваються в клітинах. Зниження білокпродукуючої здатності клітин спричиняє зниження концентрації тиреоглобуліну (слабопозитивна ШИК-реакція колоїда) в просвіті фолікулів і цитоплазмі тироцитів. Співвідношення фолікулів різних розмірів (малі: середні: великі) у інтактних тварин становить 3: 2: 1, у експериментальній групі тварин раннього молочного періоду їх співвідношення вирівнюється (1: 1: 1). Морфологічні зміни ЩЗ тварин середнього молочного віку характеризувалися достовірним зменшення відсоткової частки епітелію. Колоїд щільний, густий, без ознак крайової вакуолізації, містить десквамовані клітини. Локально визначаються фолікули з ретенцією колоїда. Атрофічні процеси у вигляді десквамації фолікулярного епітелію призводять до порушення контакту між фолікулами. Локально це привело до виявлення мастоцита та поодиноких лімфоцитів в просвіті фолікула.

Висновки. Аналіз результатів щодо морфологічної та функціональної реорганізації структурних компонентів ЩЗ дозволяє зробити висновок, що розвиток адаптаційно-компенсаторних процесів при внутрішньоутробній дії стафілококового анатоксину зачіпає всі структурні комплекси органу, і проявляється мозаїчно, що обумовлено принципом тимчасової переміжної активності функціонуючих структур. Все вищевикладене дозволяє вважати, що внутрішньоплідне надходження стафілококового анатоксину в організм супроводжується активацією проліферативного апарату тканин, але нестабільною та неповноцінною функціональною здатністю структур ЩЗ. Отримані данні спонукають до подальшого вивчення даної проблеми та впровадження результатів у педіатричну та ендокринологічну практику.